Tabernaklet,

.. et forbillede på Kristus, de troende og på vejen til Gud

Af Eskild Skov Særkjær

I denne gennemgang skal vi se på tabernaklet og dets indretning, som Gud viste Moses på bjerget - og i den forbindelse hørte han Gud sige dette til ham:

> "Du skal indrette boligen mig en helligdom (tabernakel), for at jeg kan bo midt blandt dem. Du skal indrette boligen og alt dets tilbehør nøje efter det forbillede, jeg vil vise dig", 2. Mos. 25:8-9.

Oversigt over Tabernaklet i den gamle pagt.. og hvad det symboliserer:

1 Forgården: Gud sendte sin søn til verden
1a Porten/døren: Jesus
1b Brændofferalteret: Golgata
1c Vandkummen/kobberhavet: Dåb og renselse
1d Gærdet til verden udenfor
2 'Det Hellige': Jesus giver det, der er brug for på vandringen
2a Den syvarmede lysestage: Jesus er vores eneste lys
2b Skuebrødene på bordet: Jesus er livets brød
2c Røgelsesalteret: Jesu & de helliges bønner
3 Forhænget: Uden Jesus er vejen til Gud spærret
4 'Det Allerhelligste'
4a Pagtens ark med de 10 bud: Guds hellighedskrav
4b Sonedækket: Blodet dækker, og dermed frelse
4c Gud åbenbarer sig over sonedækket, mellem keruberne

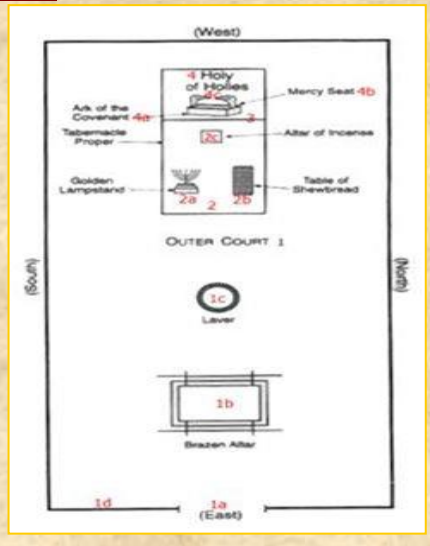

Læg mærke til, at der står, at der i teksten ovenfor står, at tabernaklet og dets indretning skulle udføres nøje efter det himmelske forbillede - dvs. i alle detaljer, og dét fordi Gud ville åbenbare nogle vigtige sandheder for os. Desuden peger tabernaklet (og senere tempel) og dets indretning frem på disse tre lag i den bibelske åbenbaring:

1. Den største og vigtigste af disse er Jesu komme til jorden, hvor han døde for verdens synd på Golgata, hvorefter han som vores ypperstepræst gik ind i 'Det Allerhelligste' i Himlen med sit eget blod, ind for Guds åsyn, og vandt os en evig forløsning. Dette anskueliggjorde Gud ved, at forhænget (3) mellem 'Det Hellige' og 'Det Allerhelligste' revnede i helligdommen, et billede på, at adgangen til Gud nu er åben for alle. Brændofferalteret (1b), som stod i forgården udenfor selve tabernaklet, peger således frem på Golgata, mens pagtens ark med sonedækket (4a/b), hvor Gud åbenbarede sig i den jordiske tempel i den gamle pagt (4c), peger på 'Det Allerhelligste' i himlen, hvor Gud har sin trone, og hvor Jesus - modsat de jordiske ypperstepræster - én gang for alle gik ind som vores evige ypperstepræst.

2. Tabernaklet peger dernæst på, at når det enkelte menneske kommer forbi Golgata, som vi har set, alteret (1b) peger frem på, og tager imod offeret derfra, bliver det til et Guds barn, og det kan derfor billedligt set gå videre derfra ind i 'Det Hellige' (2), fordi Gud har gjort det helligt. Som vi skal se, giver dette rum forskellige billeder på de troendes vandring med Jesus gennem livet, til de når frem til 'Det Allerhelligste' (4), der som nævnt repræsenter Guds trone og bolig i Himlen.

3. På samme tid repræsenterer helligdommen desuden også enhver troende. Det er det, der henvises til i 1. Kor. 6:19, hvor Paulus stiller dette spørgsmål:
   "Ved I ikke, at jeres legeme er et tempel for Helligånden, som er i jer, og som I har fra Gud, og at I ikke tilhører jer selv?"

   I brevet til efeserne beskriver han det således:
   "I ham (Jesus Kristus) sammenføjes hele bygningen og vokser til et helligt tempel i Herren; I ham bliver også I sammen med os opbygget til en Guds bolig i Ånden", Ef. 2:21-22.

   Disse to vers om det genfødte menneske har også tabernaklet som forbillede. Forgården er således et billede på legemet, 'Det Hellige' på sjælen, og 'Det Allerhelligste' på vor ånd, hvor Guds Ånd bor.

I denne gennemgang skal vi primært kun se på de to første lag i den bibelske åbenbaring, nemlig 1): tabernaklet og dets indretning, som et forbillede på frelsen ved Jesus Kristus, og 2): de troendes videre vandring med ham gennem livet til himlens herlighed, hvor Gud bor.

Det første vi skal se på, er forgården (1), der senere dog blev inddelt i flere forgårde. Som det ses i diagrammet, lå forgården udenfor selve tabernaklet. Det var her, de troende og andre, der søgte Gud, var forsamlede. Det er det, der billedligt set tales om i salme 84, hvor der står:
"Thi bedre én dag i din forgård end tusinde ellers, hellere ligge ved min Guds hus' tærskel end dvæle i gudløsheds telte..", v. 11.

Selvom forgården lå udenfor tabernaklet, tilhørte den alligevel Gud, og var da også helt adskilt fra verden udenfor. Den var nemlig hegnet ind med et gærde (1d), og Gud befalede, at dette gærde omkring tabernaklet skulle lavet af fint lin, som i bibelen er et billede på renhed og retfærdighed. Det var desuden 5 alen høj (ca. 2,5 meter), og derfor kunne ingen se hen over det, hverken indefra og ud, eller udefra og ind. Det er det, der tales om, når skriften siger, at der ikke er eller kan være noget (åndeligt) fællesskab mellem Guds menighed og verden.

Pga. den nævnte adskillelse rundt om tabernaklet var der kun én vej ind, og det var gennem døren (1a). Denne dør (som var et forhæng) var bl.a. dekoreret med keruber, og det er denne dør, Jesus bruger som et billede på sig selv, da han sagde:
"Jeg er fårenes dør..; om nogen går ind gennem mig, skal han blive frelst", John. 10:7b, 9a.

Det kan synes underligt, at døren, der er et billede på Jesus, kommer før alteret (1b), der som nævnt er et forbillede på hans forsoningsdød på korset. Jeg tror, betydningen heraf er, at Gud kalder (ufrelste) mennesker til at søge Jesus og gå ind gennem døren - for dér at møde ham, og som derfra leder dem frem til korset, idet han vidner for dem og siger:
"Jeg er vejen, sandheden og livet; ingen kommer til Faderen uden ved mig", Joh. 14:6.

Ifølge Moselov er brændofferalteret (1b) det sted, hvor forsoningen mellem Gud og mennesker kunne ske, og som nævnt peger det frem Golgata. Og de stedfortrædende ofre, der blev slagtet på dette alter, og hvis blod blev udgydt til (midlertidig) soning for folkets synder, peger alle frem på Jesus Kristus som den, der som den eneste kunne skaffe verden soning. Det er det, apostelen Johannes henviser til, når han skriver dette:
"Deri består kærligheden: ikke i, at vi har elsket Gud, men i, at han elskede os og sendte sin Søn til soning for vore synder.. ja, ikke alene for vore, men også for hele verden", 1. John 4:10, 2:2.

Uanset om vi læser i GT eller NT, er det tydeligt, at der er tale om en stedfortræder, der måtte dø for menneskers synd. I den gamle pagt skete det som sagt ved blodet af de dyr, de ofrede, men som dog kun kunne dække over synden, men ikke fjerne den. Som der står i hebræerbrevet:

> “Ofrene bringer.. år efter år (kun) ihukommelse af synder. Thi det er (nemlig) umuligt, at blod af tyre og bukke kan borttage synder”, Hebr. 10:3-4.

At de så alligevel måtte ofre disse dyr, var da som tidligere nævnt kun sindbilleder, der stedfortrædende peger frem på Jesus som Guds lam, der bærer (og borttager) verdens synd. Det skete ved, at han, som var uskyldig, tog verdens synd på sig op på korsets træ. Det er det, Paulus henviser til, når han skriver, at

> “Den (han), som ikke kendte til synd, har han gjort til synd for os, for at vi kunne blive Guds retfærdighed i ham”, 2. Kor. 5:21.

Af de bibelske tekster fremgår det tydeligt, at syndige mennesker i sig selv ikke kan komme ind i Guds nærhed og hellighed, heller ikke i den nye pagt - og da syndens løn er døden, måtte Jesus dø for at frelse dem. Uden tro på denne stedfortrædende død er ethvert menneske under Guds vrede. Det er det, Jesus taler om, når han siger:

> “Den, som tror Sønnen, har evigt liv; den, som ikke lyder Sønnen, skal ikke se livet, men Guds vrede bliver over ham”, John. 3:36.

Også dette fortalte Gud forud til jøderne gennem brændofferalteret. I 2. Mos. 27 står der nemlig, at det skulle overtrækkes med kobber - og da kobber er et billede i bibelen på Guds vrede og dom/straf over synd i bibelen (jfr. kobberslangen i ørkenen, 4. Mos 21:9), så betyder det konkret, at offeret, der bliver lagt derpå, og som er et forbillede på Jesus, ved sin død i vort sted kom under Guds vrede og dom.

Det samme er vandkummen (1d), der var beklædt med kobber, også et billede på. Senere, da templet blev bygget, kom det til at hedde kobberhavet. Ifølge forskrifterne måtte den enkelte aldrig komme til dette sted uden først at være kommet forbi brændofferalteret, og de måtte heller ikke passere vandkummen (kobberhavet) uden at vaske hænderne og fødderne i vandet. Dette er et billede på, at de skulle være rene for Gud, når de gik videre på deres vandring mod 'Det Hellige'.

Så vidt jeg kan se, så peger dette frem på følgende to vigtige forhold i den nye pagt:

1. De troendes dåb i den nye pagt, og hvor det gamle menneske billedligt set dør og bliver begravet, for at de 'i Kristus' kan opstå som et helt nyt menneske.
2. Den daglige renselse, hvor de troende vasker den synd og urenhed bort, som de har fået på sig i dagens løb. Luther skriver, at det er der, hvor 'den gamle Adam' i os dagligt skal druknes.

Det er den daglige 'smuds', vi får på os, Jesus billedligt henviser til, da han sagde, at “den, der er badet - dvs. er renset i hans blod - har ikke nødig at tvætte andet end fødderne, men er ellers hel ren”, John 13:10. Det betyder konkret, at selvom vi har været forbi korset, og er blevet rensede i Jesu blod, så må vi alligevel komme til ham og bede om at forblive - eller igen blive - helt rene. Dette er det samme, der henvises til, da Jesus i bønnen Fadervor lærte sine disciple at bede: ‘Forlad os vor skyld’, et ord, som i øvrigt er det samme ord som 'synd' på aramæisk, som Jesus talte.

Efter, at vi nu både har set på brændofferalteret (1b), som er et forbillede på Golgata, hvor Jesus i vores sted sonede synden, og vandkummen/kobberhavet (1c), hvor de frelste billedligt set opstår med ham til et nye liv, kommer vi til ‘Det Hellige’ (2). 'Det Hellige' er som bekendt det forreste rum i tabernaklet - og i det senere tempel. I den gamle pagt var det kun tilladt præsterne at gå derind, men da alle de hellige åndelig set er præster for Gud i den nye pagt, har alle disse dermed nu også adgang dertil. I bibelen er 'Det Hellige' et billede på de troendes vandring med deres opstandne frelser på vej mod Himlen. Det er det, Peter taler om, når han skriver:

> “I er en udvalgt slægt, et kongeligt præsteskab, et helligt folk, et ejendomsfolk, for at I skal forkynde hans guddomskraft, som kaldte jer fra mørket til sit underfulde lys”, 1. Pet. 2:9.

Dette lys er det første, der møder os, når vi er kommet ind i 'Det Hellige'. Til venstre stod den syvarmede guldlysestagen (2a), som var det eneste lys, der oplyste rummet. Der var ingen vinduer, og tabernaklets ydre var beklædt med flere lag gedeskind, så intet lys kunne komme ind i det udefra. Det er dét, skriften henviser til, når de bibelske forfattere skriver, at Gud har kaldet os fra verdens mørke til sit underfulde lys - og kan derfor ikke have noget (åndeligt) fællesskab med denne verdens mørke. Bibelen fortæller desuden, at når vi er i dette underfulde lys, som er Jesus, og lever ham nær, så bliver vi selv til lys - og sat til at være hans lys i verden.

Som nævnt var den syvarmede lysestage lavet af guld, og da både syvtallet og guldet står for det fuldkomne og guddommelige, peger dette frem på, at det sande lys, som er Jesus, også er det. I forbindelse med lysestagen står der videre, at det skulle tilføres ren olivenolie for at kunne lyse klart og rent - og da vi ved, at olivenolie er et bibelsk billede på Helligånden, så ser vi også her klart betydningen heraf: Jesus, som er Gud og verdens lys, får som det sande menneske al sin kraft af Guds Ånd. Det er det, Jesus taler om, når han et sted citerer profeten Esajas, som siger dette om ham:

> "Herrens Ånd er over mig, fordi han salvede mig, at jeg skal gå med glædesbud til fattige. Han sendte mig for at udråbe for fanger, at de skal få frihed, og for blinde, at de skal få deres syn, for at sætte fortrykte i frihed", Luk. 4:18.

Lysestagen peger altså både på Jesu som sand Gud, og på Helligånden, som fyldte ham på hans vandring. Og fordi vi er 'i ham', er dette også talt til os. Og derfor bliver lysestagen derved også et billede på, at vi på vores vandring udelukkende lade os lede af det himmelske lys ved Helligånden, som lysestagens lys og olie repræsenterer.

Der er mere at sige om lysestagens lys: Dets formål var nemlig også at oplyse skuebrødene på bordet (2b), der står til højre for indgangen. Med dette anskueliggjorde Gud, at de troende, som er kaldet ud fra mørket til sit underfulde lys, på samme tid er afhængige af livets brød. Ifølge Guds ord er dette brød både et billede på Jesus og på hans ord. Han kan nemlig ikke adskilles fra sit ord, som han har sagt: 'Hvis nogen elsker mig, vil han holde fast ved mit ord..', John. 14:23.

Dette er også baggrunden for, at hans ord ofte bliver gjort synonymt med ham selv i bibelen. Det sker fx, når salmisten siger, at 'dit ord er en lygte for min fod og et lys på min sti' (salme 119:105). Det ord, der her tales om, og som er et vidnesbyrd om det skrevne ord, er også et vidnesbyrd om Jesus, der er Ordet - for det er nemlig det samme ord, som der bruges om Jesus i NT, og versets mening er - og kan derfor godt oversættes til: 'Jesus, du (som er Ordet) er en lygte for min fod og et lys på min sti'.

Skuebrødene peger altså frem på Jesus, der ER 'livets brød…, og som er kommet ned fra Himmelen, for at man skal spise af det og ikke dø'. Det er det, der henvises til, når skriften vidner om ham og siger, at han 'HAR det evige livs ord', John. 6:48, 50, 68. Derfor omtales hans brød og ord da også som 'det levende brød' og 'det levende ord'.

Efter at vi således vandrer i lyset og ernærer os af livets brød, er vi klar til se på det sidste, som står i 'Det Hellige', der ligesom lyset og brødet har en vigtig betydning for vores vandring gennem livet - og det er røgelsesalteret (2c), der som et billede på de helliges bønner stod som foran forhænget (3) til 'Det Allerhelligste' (4). I 2. Mos. 30 er røgelsesalteret og dets funktion i beskrevet på denne måde

> "Du (skal) opstille det foran forhænget, der hænger foran vidnesbyrdets ark (i 'Det Allerhelligste'), foran sonedækket oven over vidnesbyrdets ark (pagtens ark), der, hvor jeg vil åbenbare mig for dig. På det skal Aron brænde vellugtende røgelse; hver morgen, når han gør lamperne i stand, skal han antænde den. Og når Aron sætter lamperne på lysestagen ved

aftenstid, skal han ligeledes antænde den; det skal være et stadigt røgelsesoffer for Herrens åsyn fra slægt til slægt. I må ikke ofre et lovstridigt røgelsesoffer derpå…", v. 6-9a.

Som vi ser i teksten, skal røgelsen være et stadigt røgelsesoffer, der stiger op og ind for Herrens åsyn (gennem en sprække øverst i forhænget). I bibelen er røgelsen som nævnt et billede på de helliges bønner - og betyder, at i Jesu navn og ved hans blod vil Gud tage imod den røgelse, som illustrerer den bøn, tak og lovprisning, som de troende bringer. Der er rigtig mange eksempler på dette i bibelen, men her skal vi kun se på et fra GT og et fra NT:

1. "Herre..! hør min røst, når jeg råber til dig; som røgoffer gælde for dig min bøn, mine løftede hænder som afgrødeoffer", Salme 141:1-2.
2. "Lad os da ved ham (Jesus) altid bringe Gud lovprisningsoffer, det er: frugt af læber, som bekender hans navn", Hebr. 13:15.

I forbindelse med røgelsesofferet kan vi se, at Gud understreger, at 'I må ikke ofre et lovstridigt offer derpå'. Det betyder bl.a., at de skulle bringe det nøje efter hans forskrifter. Det betyder konkret, at det kun er ved Jesus, der er vores ypperstepræst, at han vil tage imod vore bønner, ellers ikke. Dette understreges yderligere ved, at gløderne til røgelsen skulle tages fra brændofferalteret (1b), der, som vi har set, peger frem på Golgata. Således vil Gud kun høre den bøn, der bliver bedt på grundlag af Jesu forsoningsværk. Derfor var bl.a. derfor, at Gud forbød de troende at bruge 'fremmed ild' til røgelsesofferet i GT - og det var jo netop det, som Arons to sønner, som vi kan læse om i 3. Mos. 10:1-2, ignorerede, og som resulterede i Guds vrede og deres død.

Men på trods af røgelsen, der som nævnt er et billede på de helliges bønner, så illustrerer forhænget (3), at der stadig var en adskillelse mellem 'Det Hellige' (2) og 'Det Allerhelligste' (4) - og det betød, at adgangen til Gud endnu ikke var fri. Folkets synder spærrede vejen for, at dette kunne ske. Som vi ved, var det netop derfor, at Jesus måtte dø for at sone vore synder. Men, da Jesus råbte: 'Det er fuldbragt!' - som også kan oversættes til, at 'det er betalt!', så illustrerede Gud dette ved, at forhænget revnede fra øverst til nederst, hvorefter alle de hellige nu kan gå ind foran hans trone ved Jesu blod. Med dette er vi kommet til sidste, vi skal se på i denne gennemgang.

Bag forhænget kommer vi til 'Det Allerhelligste' (4), som repræsenterer Guds bolig i Himlen. I midten af dette rum stod pagtens ark (4a) med bl.a. de to tavler med de ti bud, som Gud havde givet Moses; og dens låg, som var lavet af 'drevet guld', blev kaldt for sonedækket (4b). På hver sin ende af sonedækket stod en kerub af guld med bredte vinger, således at de dækkede over sonedækket, og deres ansigter var vendt mod hinanden og nedad mod sonedækket, 2. Mos. 25:16-21. Det var om dette sted, at Gud har sagt:

> "Der vil jeg mødes med dig, og fra sonedækket, fra pladsen mellem de to keruber på vidnesbyrdets ark, vil jeg meddele dig alle de bud, jeg har at give dig til israelitterne", 2. v. 22.

Det er altså fra sonedækket på pagtens ark, fra pladsen mellem de to keruber, at Gud ville åbenbare sig (4c), og det er her, at han ifølge 3. Mos. 16:15f. tilgav folkets deres synder. Der var dog en betingelse: Gud ville kun åbenbare sig og tilgive dem, hvis ypperstepræsten som folkets stedfortræder havde dækket sonedækket med et gyldigt offers blod. Som nævnt lå de to tavler med de 10 bud i arken, og disse bud havde til formål at illustrere Guds fuldkomne vilje, såvel som hans krav til folket om at leve et helligt liv. Disse ti hellige bud vidner således om, at intet menneske kan leve op til Guds krav, og mindede dem til stadighed om, at de var syndere, hjemfalden til hans dom, for han har jo sagt, at 'den sjæl, der synder, den skal dø', jfr. Ez. 18:4.

Det er med andre ord døden, der venter ethvert menneske, hvis der ikke bliver gjort noget ved synden, og Guds krav til det om at leve et helligt liv. Og det er så her, at blodet igen kommer ind i billedet. En gang om året (på den store forsoningsdag) skulle den gamle pagts ypperstepræster

nemlig bære blodet fra alteret (1b) ind i 'Det Allerhelligste', og stænke det på sonedækket, som er låget på pagtens ark. Som allerede nævnt kunne blodet af disse ofre i den gamle pagt ikke fjerne synden, men de skulle vise folket, at der var brug for et andet og bedre offer for synd; ét, som ville være 100% lydefrit, helligt og uden fejl, dvs. syndfri - og som derfor kunne gøre det, som de GT-ofre ikke kunne. Det skete, da Jesus, Guds lam og ypperstepræst ofrede sig selv, og gik

> ".. ikke med blod af bukke eller kalve, men med sit eget blod én gang for alle ind i helligdommen og vandt en evig forløsning", Hebr. 9:12.

I Guds øjne har Jesus ved sit sonoffer taget hele verdens synd og straf på sig, og ifølge skriften tilregnes dette store og forunderlige enhver, som tager imod det, han gjorde for os. Det er det, Paulus henviser til, når han skriver, at vi ved tro er

> 'retfærdiggjort uforskyldt af Guds nåde ved forløsningen i Kristus Jesus, hvem Gud ved hans blod fremstillede som sonemiddel', Rom. 3:24-25a.

Som nævnt i indledningen skulle Moses indrette det hele nøje efter det forbillede, Gud viste ham på bjerget, og det skulle han gøre, fordi den jordiske helligdom i alle detaljer skulle afspejle den himmelske - og det ses jo tydeligt i det førnævnte citat fra Hebræerbrevet. Det, som ypperstepræsterne gjorde, da de gik ind bag forhænget og ind i 'Det Allerhelligste' i den jordiske helligdom, dét kom Jesus for - som vores ypperstepræst - at gøre i den himmelske. Og mens de jordiske ypperstepræster måtte gå derind år efter år, fordi de selv ligesom folket var syndere, så gik Jesus derimod derind én gang for alle og sonede deres og verdens synd. Og mens de måtte gå ud igen, blev Jesus åndeligt set derinde, og hvor han har taget sæde ved Faderens højre hånd.

Der kunne nævnes meget mere, for der er så mange detaljer, som fortjente at komme med i gennemgangen af alt det, som Gud viste Moses på bjerget, og som i detaljer er beskrevet i Mosebøgerne - og som vi ser opfyldt i den nye pagt ved Jesus Kristus, og i vores liv og vandring med ham gennem livet. Men da det ville fylde alt for meget her, så kan vi evt. se på det en anden gang. Og vi forstår da heller ikke betydningen af alt det, Gud viste Moses på bjerget, men snart kommer den dag, hvor det hele bliver åbenbaret. Dog ved vi, at vi pga. Jesu fuldbragte værk allerede nu har fuld adgang for nådens trone, og det er det, hebræerbrevets forfatter henviser til, når han skriver, at vi

> "ved Jesu blod har frimodighed til at gå ind i helligdommen, idet han har indviet os en ny og levende vej gennem forhænget, dvs. hans jordiske legeme", Hebr. 9:19.

Det er jo dér, i den himmelske helligdom, vi hører til, og derfor er og bor vi der på en måde allerede - og det er vistnok også det, David har i tankerne, når han fx skriver, at

> "Om ét har jeg bedt Herren, det attrår jeg: alle mine dage at bo i Herrens hus for at skue Herrens livsalighed og grunde i hans tempel', Salme 27:4.

Jo, i troen på Jesus er vi der allerede, selvom der i dette er et 'endnu ikke'. Vi er stadig på vandring gennem livet, som 'Det Hellige' repræsenterer, og snart kommer vi til 'Det Allerhelligste' i Himlen, og hvor vi skal se Gud i al sin herlighed. Vi glæder os til snart at se ham, og her er det bibelord sandt, som jeg vil afslutte denne gennemgang med:

> "Ham elsker I uden at have set ham; på ham tror I uden nu at se ham, og over ham skal I fryde jer med en usigelig og forherliget glæde, idet I når troens mål, jeres sjæles frelse", 1. Pet. 1:8

Halleluja, AMEN